

Vraag nr. 118
van 18 maart 2005
van de heer LOUIS BRIL

Successierechten familiale onderneming – Toepassing vrijstelling

Onder artikel 60bis van het Wetboek van de Successierechten worden in beginsel de activa of de aandelen van de familiale onderneming vrijgesteld van de successierechten mits eerbiediging van enkele voorwaarden.

In artikel 60bis, lid 9, wordt bepaald : onder nettowaarde wordt verstaan de waarde van de activa of aandelen verminderd met de schulden (...).

Dit woord "schulden" wordt door de administratie geïnterpreteerd als zijnde de schulden van de de cujus en niet de schulden van de activa of de aandelen vermeld in artikel 60bis, par. 1, a en b.

Deze interpretatie heeft natuurlijk tot gevolg dat het voordeel aan de familiale ondernemingen toegekend, in belangrijke mate beperkt wordt vermits, indien deze schulden afgetrokken dienen te worden van de activa of aandelen van de onderneming, zij niet meer afgetrokken kunnen worden van het persoonlijk bezit van de de cujus en dit persoonlijk bezit aldus ten onrechte belast wordt zonder aftrek van de persoonlijke schulden.

Anderzijds heeft de aftrek op de activa van de onderneming zelf voor de erfgenamen geen enkel voordeel, vermits deze activa toch vrijgesteld zijn.

Deze interpretatie is trouwens tegenstrijdig met de wetgeving zelf, vermits het lid 9 van artikel 60bis een deel vormt van het artikel 60bis en het woord "nettowaarde" dan ook klaarblijkelijk verwijst naar het woord "nettowaarde" in dit artikel 60bis, eerste lid.

Is de interpretatie van de administratie juist ?

Zo neen, welke initiatieven neemt de minister terzake ?

Zo ja, waarop is zij gebaseerd ? Waarom moet de persoonlijke schuld worden afgetrokken van de waarde van de familiale onderneming ?

Antwoord

In antwoord op zijn vraag kan ik de heer Louis Brill het volgende meedelen:

Vooreerst wens ik op te merken dat de invordering van de successierechten nog steeds onder de verantwoordelijkheid valt van de federale administratie AKRED (Administratie van het Kadaster, de Registratie en Domeinen).

Artikel 60bis van het wetboek der Successierechten bepaalt dat van het successierecht zijn vrijgesteld de nettowaarde van de activa die door de erflater of zijn echtgenoot beroepsmatig zijn geïnvesteerd in een familiale onderneming, en de aandelen in een familiale vennootschap of vorderingen op een dergelijke vennootschap. In artikel 60 bis § 9 wordt deze nettowaarde gedefinieerd als : "*de waarde van de activa of aandelen verminderd met de schulden, behalve die welke specifiek werden aangegaan om andere goederen te verwerven ofte behouden* ".

Artikel 48 , vierde lid bepaalt : "*De schulden en de begrafeniskosten Moorden bij voorrang aangerekend op de roerende goederen en op de goederen bedoeld bij artikel 60bis, tenzij die welke specifiek werden aangegaan om andere goederen te verwerven ofte behouden.* "

Uit de samenlezing van deze bepalingen volgt dat in het geval van toepassing van artikel 60 bis de schulden (dit zijn de schulden van de overledene en de begrafeniskosten) moeten aangerekend worden :

- Vooreerst, tot uitputting , op de goederen waarop artikel 60 bis van toepassing is ,
- Vervolgens op de andere roerende goederen (eveneens tot uitputting),
- Tenslotte op de andere onroerende goederen.

De opsplitsing tussen de tweede en de derde categorie geldt uiteraard enkel voor de erfopvolging die onder de toepassing valt van tabel I van het artikel 48 (het tarief in rechte lijn, tussen echtgenoten en tussen samenwonenden) , voor de andere erfopvolgingen hoeft het onderscheid tussen de roerende en onroerende goederen niet te worden gemaakt.

Deze algemene regel geldt echter enkel voor het niet-specifiek passief. Van deze regel kan worden afgeweken, indien bewezen wordt dat de schulden specifiek werden aangegaan om andere (roerende of onroerende) goederen te verwerven of te behouden. De schulden waarvoor dit bewijs geleverd wordt zullen dan op die categorie van goederen worden aangerekend, waarop ze betrekking hebben. De termen "verwerven" of "behouden" dienen hier ruimer te worden begrepen dan wat wordt bedoeld in artikel 33, laatste lid, 2° Wetboek van Successierechten. Het onrechtstreeks verband tussen de schuld en de verkrijging of het behoud van het onroerend goed volstaat. Bijvoorbeeld een lening, die de erflater zou hebben aangegaan om de prijs van een door hem aangekocht onroerend goed te betalen, zal voor aanrekening op het onroerend actief in aanmerking komen. Ook de schulden die betrekking hebben op het juridisch behoud van het onroerend goed, kunnen op het onroerend actief worden aangerekend.

Beide aanrekeningsregels, zowel artikel 48, vierde lid Wetboek van Successierechten, als artikel 60bis, §9, zijn geformuleerd vanuit dezelfde optiek, namelijk het aanreiken van een middel aan de belastingplichtige om de passiva van de nalatenschap aan te rekenen op die activa waarvoor ze specifiek zijn aangegaan. Zowel de fiscus als de belastingplichtige hebben de mogelijkheid om het tegenbewijs te leveren.

Deze volgorde van aanrekening werd ook, ter gelegenheid van de parlementaire behandeling van de hervorming van de Vlaamse successierechten in 1997, zo vooropgezet. Ik verwijs hiervoor naar het stuk nummer 428 (1996-1997) nummer 1, op de bladzijde 6 (onder nummer 3) en de bladzijde 10 (onder §9).

Voor de volledigheid wens ik nog op te merken dat de bijzondere regels inzake de toerekening van het passief voorzien in artikel 48 van het wetboek der successierechten geen invloed hebben op de vereffening en verdeling van het gemeenschappelijk vermogen van echtgenoten. Het aandeel van de overleden echtgenoot in het gemeenschappelijk vermogen valt netto in de nalatenschap. Dit netto-aandeel wordt vervolgens ten behoeve van de afzonderlijke belasting van de roerende goederen, de onroerende goederen en de vrijstelling van de goederen bedoeld bij artikel 60bis proportioneel uitgesplitst. Voor cijfervoorbeelden van dit prin-

cipe kan ik u verwijzen naar de vakcursus van de administratie die u kan raadplegen via <http://www.fisconet.feov.be/nl/vakcursus/sucVla-7-1.pdf>, op bladzijde v 44.